

Sjednocení Německa postavilo celou extrémní pravici na rozcestí a vyvolalo nejen u ní velká očekávání. Volební úspěchy v nových spolkových zemích dokázala slavit ale až koncem devadesátých, tedy v době, kdy se sociální a hospodářské problémy na východě SRN začaly projevovat stále silněji. Hlasy východních Němců, které obdržely DVU a NPD v zemských volbách v letech 1998 a 2004, jsou alarmující vizitkou pro politiku velkých etablovaných stran. Nepříznivé společenské klima na východě SRN je ideální pro působení extrémní pravice, která dokáže obrátně pracovat s frustrovanou částí východoněmeckého obyvatelstva. Svou šanci využila a zaměřila svou pozornost převážně na tuto oblast.

Ve své práci jsem se koncentroval z velké části na ideologii a cíle stran organizované extrémní pravice. Přes všechny rozlišnosti je u nich nepochybně zřetelný společný základ a kontinuita. Extrémní pravice dnešních dnů fakticky nic výrazně nového nenabízí. Víra ve fanatický nacionalismus a jednotu německého národa našla své vyjádření v nejkřiklavější podobě za nacionálního socialismu. Odkaz této doby je bohužel stále přítomný. Proto musíme konstatovat, že extrémní pravice nepředstavuje žádné dočasné a přechodné hnutí, ale tvoří součást politické kultury Německa, i když se pohybuje na samém okraji německého politického systému.

Velké nebezpečí, které s sebou přináší v dnešní době, je konkrétně v nových spolkových zemích její snaha ovlivňovat mládež na komunální úrovni. Tento trend, který zastupuje hlavně NPD v rámci tzv. *Kampf um die Straße*, s sebou u mladých lidí žijících v oblastech s velkými sociálními a hospodářskými problémy přináší značná rizika. Mimo jiné přispívá k radikalizaci celé východoněmecké mládeže. Působení extrémní pravice na mládež v úzkém komunálním prostředí, které jim dodává pocit jistoty a solidarity mezi sebou, vyvolává extrémní reakce i na opačné straně politického spektra. V důsledku popsaného vývoje jsou stále aktivnější i levicové militantní skupiny. Výsledkem je radikalizace mládeže, kterou provází stoupající potřeba hájit svá teritoria, ústící v nespočet násilných konfliktů přímo na ulici.

Dalším tématem k zamyšlení je i integrační s¹ stmelující role stran organizované pravice pro celý tento politický proud. Při pohledu na vývoj extrémní pravice v Německu po roce 1945 jsou markantní především neúspěchy, vnitrostranické konflikty a roztříštěnost celého spektra extrémní pravice. Po ojedinělých volebních úspěších přišel vždy rozkol a úpadek. Působení NPD v současné době v nových spolkových zemích s sebou ale přináší nebezpečí možného dlouhodobého zakotvení této strany minimálně na zemské úrovni. Snaha NPD otevřeně integrovat všechny příznivce extrémní pravice a vytvořit zastřešující organizaci pro její proudy je momentem, který vyžaduje zvýšenou pozornost. NPD nepokrytě vítá do svých řad bývalé členy neonacistických hnutí, kteří zde vykonávají i vysoké stranické funkce. Předseda NPD Voigt pochopil potenciál, který pro stranu představují mladí příznivci neonacismu. Pokud by se NPD její plán podařilo ve větší míře úspěšně provést, hrozilo by dlouhodobé etablování této strany na politické scéně. Součástí takových pokusů o sjednocení extrémní pravice jsou i volební dohody mezi NPD a DVU. Zdá se, že zmíněné strany dokázaly v posledních letech částečně překonat vzájemné antipatie a konkurenční vztahy. Spolupráce s sebou přinesla volební úspěchy pro obě z nich. Popsané tendence k integraci a spolupráci roztříštěného spektra extrémní pravice mohou být zárodkem dlouhodobějších úspěchů.

Jak ale účinně proti extrémní pravici postupovat? Instrukce a organizace SRN zvolily cestu represe i prevence. Represivní složku reprezentují především zákazy skupin a politických stran extrémní pravice, preventivní složku zastupuje osvěta. Z dlouhodobého hlediska se osvědčuje převážně osvěta, mnohem spornější výsledky přinesly zmíněné zákazy stran a hnutí extrémní pravice. Analýza ukončení řízení o zákazu NPD ze strany Spolkového ústavního soudu ukazuje názorně dvousečnost takového postupu. NPD nepochybně napadá politický systém SRN, je rasistická, antisemitská a zpochybňuje zločiny nacionálního socialismu, přesto je potřeba zvážit, zda by její případný zákaz opravdu oslabil extrémní pravici v Německu. Samotný zákaz nedokáže změnit myšlenkové šablony příznivců extrémní pravice. Bylo by naivní se domnívat, že organizovaný pravicový extremismus beze zbytku zmizí. Jedinou správnou cestou se proto zdá být osvěta především v řadách mládeže, která musí korespondovat s lepší sociální a hospodářskou situací hlavně v nových spolkových zemích. Extrémní pravice bude i nadále součástí politického dění v Německu, přesto je potřeba najít cestu, jak její

společenský vliv co nejvíce redukovat a postavit jí na naprostý okraj politického zájmu.